

Anteckningar kring sjukasylen i Högsby

Vid möte den 25 sept. 1868 beslutar landstinget att tillsätta två betrodda personer i Högsby för att anskaffa hus till inrättandet av sjukasyl. Dessa blev häradshövding Lemschen samt kronofogde Nystedt. De skulle göra detta i samråd med doktor Arvid Moberger.

Man beslutar också att öka anslaget till inrättandet av de planerade asylerna i Högsby och Söderåkra. Man skriver: "Landstinget biföll en af finansutskottet gjord framställning, att anslaget till anskaffande af asyler i Söderåkra och Högsby skall ökas med en summa, motsvarande redan disponerade 650 Rd, så att ursprungliga anslaget 2 400 Rd skall i staten för nästa år kvarstå." Beloppet 2 400 Rd var alltså grundbudgeten för båda asylerna tillsammans. Tydligt hade man redan förbrukat 650 Rd. Om de gått åt i Högsby eller Söderåkra skrivs inget men de bör ha gått till Söderåkra eftersom man, vid samma möte, tillsatte personer som skulle anskaffa hus till asyl i Högsby. Man låter de 2 400 Rd övergå till 1869 års budget – orörda.

I sept. 1869 bifölls en motion inlämnad av Lemschen där han föreslog ett årligt anslag på 5 Rd till "planpenningar" för den tomt där sjukasylen i Högsby är uppförd. Det handlar alltså om ett markarrende. I detta fall till Högsby pastorat som ägde marken. Lemschens förslag innefattade även avsättande av 150 Rd till lön för sjuksköterskor vid asylerna i Söderåkra och Högsby; med 75 Rd till varje. Detta gick också igenom men med ett tillägg från hälsovårdsutskottet att "i händelse detta belopp icke skulle befinnas tillräckligt, bristen skulle fyllas af de wid asylerne wärdade patienter". De inlagda patienterna skulle alltså få betala om pengarna inte räckte.

Utifrån detta bör man kunna dra slutsatsen att sjukasylen uppfördes under år 1869 (före sept. månad). Det är högst troligt att verksamheten kom igång först in på år 1870. Man tog ju beslut om att avlöna sjuksköterskor så sent som i sept. Dessutom flyttade den första sjuksköterskan, Maria Charlotta Ström, in i huset år 1870.

I sept. 1870 höjs löneanslagen för sjuksköterskorna i Högsby och Söderåkra med 25 Rd på vardera stället. Ett förslag att avsätta 50 Rd till "ljus och wed" röstades dock ner av landstingsstyrelsen med röstsiffrorna 19 nej mot 14 ja.

Vid landstingsmöte 1931 beslutades om indragning av sjukstugan i Högsby från och med år 1932. Förslaget lades fram av "herrarna Ekströmer och N A Larsson". Motiveringen var att lasaretten i Oskarshamn och Kalmar skulle byggas ut och att högsbypatienterna då skulle kunna få plats där, det var också en ekonomisk besparingsåtgärd då lasarettbyggena skulle kosta åtskilligt. Bara i Oskarshamn låg anslaget på 839 000 kr.

Vid samma möte beslutades att sälja Högsby sjukstuga till högstbjudande. Man skriver också: "då Första Hälsovårdsutskottet erfarit, att det möjligen kan antagas, att Högsby kommun önskar förvärva ifrågavarande sjukstuga, får utskottet hemställa att lands-tinget måtte bemyndiga Förvaltningsutskottet att försälja samma sjukstuga, vilken vid försäljning emellertid företräde till inköp bör givas åt Högsby kommun, därest kommunen önskar förvärva sjukstugan till pris som kan anses skäligt".

Sjukstugans verksamhet avslutades 31 dec. 1931. Men uppenbarligen fanns viss personal kvar en tid under 1932 för att avveckla och flytta bort saker. Sjukstugan såldes till Högsby kommun under 1932. Tomten ägdes dock fortfarande av kyrkan. 1933 startade ett förlossningshem och barnmorskekontor i huset med distriktsbarnmorskan Linnéa Lindeman (senare gift Fahlvik) som föreståndare. Hon bodde även i huset.

Förlossningsverksamheten fortsatte fram till 1940 då huset hyrdes ut som vanligt boende och redaktör George "Amec" Ekström med familj flyttade in. Det gamla huset finns kvar i fint skick och har idag adressen Storgatan 78 B.

Ansvariga läkare för sjukstugan tillika provinsialläkare i distriktet

<u>Arvid</u> Fredrik Theodor Moberger	1869–1895
<u>Herman</u> Esaias Petersson	1895–1897
<u>Albin</u> Leopold Jonsson	1897–1917
<u>Frans</u> Emil Forslund	1917–1924
Sven <u>Hjalmar</u> Paulus Svensson	1925–1932

Läkarna hade bostad och mottagning i fastigheten Strömsborg som också låg på Storgatan, mitt emot sjukstugan.

Sjukstugan /asylen på 1920-talet